

Handläggare
Anette Petersson
Telefon: 08-508 24 420

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018- 2021

- Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Sammanfattning

På uppdrag av kommunfullmäktige har socialnämnden utarbetat ett förslag till program för stadens alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitik för åren 2018-2021. Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden inom det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk.

Programmet består av sex långsiktiga mål, som följs av delmål och förslag till aktiviteter för programperioden. Förvaltningen anser att förslaget till ANDT-program är väl genomarbetat och förankrat utifrån kartläggningar i staden och aktuell forskning. Det överensstämmer också med stadens långsiktiga mål. Förvaltningen ställer sig frågan om inte spelmissbruk skulle ingå i detta program i framtiden då det finns kopplingar mellan spelmissbruk och alkoholmissbruk¹ Förvaltningen ser positivt på förslaget med vissa tillägg.

¹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/samband-mellan-alkohol-narkotika-tobak-och-spel/>

Bakgrund

Skärholmens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss gällande Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021. Remissen har sänts till samtliga stadsdelsnämnder, kommunstyrelsen, samtliga stadens facknämnder och bolag samt, en mängd övriga remissinstanser. Remissvaret ska vara KF/KS kansli tillhanda senast 2018-03-30.

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut om budget 2017 i uppdrag att revidera stadens program för arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak, ANDT, då den förra programperioden sträckte sig till och med 2012. Varje kommun förväntas anta styrdokument som inkluderar ANDT-arbetet och som utgår från den nationella ANDT-strategin².

Ärendet

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk. Inför programarbetet har en kartläggning, som beskriver nuläget vad gäller konsumtion och skador, tagits fram. Kartläggningen visar både positiva resultat och utmaningar för staden.

Programmets yttersta målgrupp är stadens alla invånare. Det har dock ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av ANDT.

Programmets innehåll är brett och innefattar tillgänglighetsbegränsande arbete (det vill säga begränsad tillgänglighet till ANDT), skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt viljeinriktningar för samarbetet med andra länder, framför allt inom Europa och EU. Programmet genomsyras av flera viktiga perspektiv, som gäller för alla långsiktiga mål och delmål i programmet: jämlikhetsperspektiv, HBTQ-perspektiv, barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv.

² En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020

Programmet består av sex långsiktiga mål som formuleras helt i enlighet med dem i den nationella ANDT-strategin. De relaterar också till Stockholms läns regionala strategi³. De sex långsiktiga målen är:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Under varje långsiktigt mål listas prioriterade delmål och även förslag till aktiviteter och indikatorer. Delmålen baseras på vad som framkommit i kartläggningen, på kunskap och forskning samt på prioriteringar gjorda av medarbetare i staden och många av stadens samverkanspartners. Delmålen är tänkta att införas i stadens verksamhetsplaner via stadens ledningssystem (ILS).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningarna stadsutveckling och socialtjänst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att programmet är ett gediget och väl genomarbetat program som är välgrundat och förankrat utifrån kartläggningar i staden, aktuell forskning samt överensstämmer med stadens långsiktiga mål. Det faktum att det ska integreras i stadens verksamhetssystem, innebär att ANDT-arbetet nu kommer kunna bidra till likställighet i staden samt att det integreras med övrigt förebyggande arbete i staden.

För att kunna arbeta strukturerat och målinriktat behövs ett styrdokument som reglerar ansvarsfördelningen mellan olika aktörer inom staden. Insatser som gör skillnad inom ANDT-området ägs och påverkas av flertalet av stadens verksamheter.

Det förslag som framtagits har en tydlig ansvarsfördelning mellan olika nämnder och styrelser, vilket också bidrar till ett gemensamt och sammanhållet ANDT-arbete som kan bedrivas tvärssektoriellt. Att arbeta så gör att olika kompetenser kan tas tillvara. Det ger också för varje aktör möjlighet till inblick i andras arbete samt en ökad och effektivare samverkan.

Det är viktigt att verksamheterna ges goda förutsättningar att hålla en rimlig balans mellan ANDT-arbetet och sina andra uppdrag. Socialförvaltningen har ett särskilt ansvar att stötta förvaltningar och bolag i införandeprocessen.

De synpunkter förvaltningen har på programmet är följande;

Under långsiktigt mål 2, fritid och föreningsliv:

För att arbeta förebyggande mot dopning ges förslag om att kommersiella träningsanläggningar ska uppmuntras till att arbeta enligt metoden *100 % ren hårdträning*. Förvaltningen ställer sig positiva till insatsen men anser att det endast är idrottsnämnden som bör vara huvudansvarig istället för idrottsnämnden samt stadsdelsnämnderna. Idrottsnämnden är ansvarig för att stadens gym är diplomerade i och arbetar enligt metoden *100 % ren hårdträning*. Idrottsnämnden är även de som har och kan fortsätta bygga upp en kunskapsbas inom området.

Under långsiktigt mål 3, stöd och sammanhållen vård:

Unga vuxna med riskbruk, missbruk eller beroende ges ett målgruppsanpassat och sammanhållet stöd. En strategisk samverkan utvecklas kring målgruppen mellan stadens socialtjänst, Jobbtorg Stockholm⁴, Stockholms läns landsting och andra parter som kan erbjuda behandlings- och stödinsatser. Förvaltningen ställer sig positiva till detta men anser att socialnämnden borde vara huvudansvarig för en likriktning över staden.

Förvaltningen ställer sig också frågan om inte spelmissbruk skulle ingå i detta program i framtiden då det finns kopplingar mellan spelmissbruk och alkoholmissbruk⁵

⁴ Jobbtorg Stockholm drivs av Stockholms stad och erbjuder stöd och coachning till arbetslösa med social problematik eller försörjningsstöd. Målet är att målgruppen ska få det stöd som behövs för att få ett jobb.

⁵ Socialstyrelsen

Förvaltningen menar också att frågan om ej klassade droger på något sätt behöver tas omhand och lyftas i staden. ANDT-programmet omfattar inte uttryckligen åtgärder för att hantera det faktum att unga utsätter sig för fara genom att experimentera med dessa även om flertalet åtgärder bör omfatta även ej klassade droger. Här menar förvaltningen att det riskerar att uppstå en lucka i det ANDT-förebyggande arbetet.

I ett framgångsrikt lokalt arbete är politisk förankring, tydlig ansvarsfördelning och långsiktighet några viktiga grunder. I det reviderade programmet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 ingår dessa grunder och förvaltningen ser därför positivt på förslaget.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. Stockholms stads program för alkohol-,narkotika-,dopnings och tobakspolitiken 2018-2020
2. Definitioner och begrepp
3. Tabell med programmets mål förslag
4. Kartläggning
5. Framgångsfaktorer
6. Tjänsteutlåtande socialförvaltningen
7. Protokollsutdrag
8. Remitteringsbrev